

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Maaeluminister
määrus
terviktekst
01.01.2021
Hetkel kehtiv
RT I, 04.11.2020, 69

Maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded

Vastu võetud 28.03.2019 nr 38
[RT I, 29.03.2019, 19](#)
jõustumine 01.04.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.10.2020	RT I, 04.11.2020, 1	01.01.2021

Määrus kehtestatakse [maaparandusseaduse](#) § 9 lõike 5 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala ja maaparandussüsteemi ehitamise üldnõuded

- (1) Määrusega kehtestatakse maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded.
- (2) Ehitatakse maaparandussüsteemi ehitusprojekti (edaspidi *ehitusprojekt*) kohaselt või lähtudes kogumiku „Maaparandusrajatiste tüüpjoonised” (edaspidi *tüüpjoonised*) asjakohasest joonisest, järgides ehitamise head tava.
- (3) Tüüpjoonised on avalikustatud Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel.
[[RT I, 04.11.2020, 1](#)- jõust. 01.01.2021]

2. peatükk Maaparandussüsteemi ehitamise nõuded

1. jagu Kultuurtehnilised tööd

§ 2. Kultuurtehniliste tööde nõuded

- (1) Maaparandussüsteemi ehitamist ettevalmistavad kultuurtehnilised tööd on:
 - 1) võsa ja metsa (edaspidi *puittaimestik*) raie põllumajandusmaal maaparandussüsteemi maa-alal ning metsamaal kraavi ja muu maaparandusehitise rajamiseks vajalikul maal;
 - 2) raiejäätmete eemaldamine;
 - 3) kändude freesimine või juurimine ning juuritud kändude äravedu;
 - 4) üle 20-sentimeetrise läbimõõduga kivide koondamine ja äravedu.
- (2) Puittaimestikuks loetakse puittaimed, mille tüve läbimõõt 1,3 meetri kõrguselt mõõdetuna on vähemalt kaks sentimeetrit.
- (3) Puittaimestiku raie korral ei tohi juurimata kännu kõrgus olla maapinnast üle 20 sentimeetri.
- (4) Raiejäätmed eemaldatakse ja paigaldatakse ehitusprojekti nõuete kohaselt või paigaldatakse kraavi servast nii kaugele, et need ei satuks kraavi, või maa-alale, kus need ei takista või takistavad kõige vähem

maa sihtotstarbelist kasutamist, või purustatakse või põletatakse. Raiejäätmete põletamine kooskõlastatakse Päästeametiga.

(5) Kännud ning kivid eemaldatakse ehitusprojekti nõuete kohaselt ning paigaldatakse maa-alale, kus need ei takista või takistavad kõige vähem maa sihtotstarbelist kasutamist.

(6) Põllumajandusmaal tasandatakse kändude juurimiskohad ja kivide väljakaevamise tulemusena tekkinud ebatasasused.

2. jagu

Kraav ja kraaviga seotud rajatis

§ 3. Kraavi ehitamise nõuded

(1) Kraavi ehitamisena käsitatakse kuivendusvõrgu kraavi, maaparandussüsteemi teenindava tee (edaspidi *tee*) muldkeha kuivendamiseks vajaliku kraavi (edaspidi *teekraav*), maaparandussüsteemi avatud eesvoolu ja voolunõva (edaspidi koos *kraav*) rajamist.

(2) Kraav rajatakse looduses märgitud kraavi telje asukohale.

(3) Kraavi rajamise korral suurimad lubatud kõrvalekalded ehitusprojekti ettenähtud nõuetest on sätestatud määruse lisas.

(4) Rajatava kraavi keskmine sügavus ja põhja kõrgus ei tohi erineda ehitusprojekti ettenähtust üle kümne sentimeetri.

(5) Kraav rekonstrueeritakse ehitusprojekti ettenähtud kraavi põhja kõrguse ja nõlvusega, et tagada nõlva püsivus.

(6) Kui ehitusprojekti ei ole ette nähtud teisiti, võib põllumajandusmaal kraavi rajamisel välja kaevatud mulla kihi keskmine paksus pärast mulla laialiajamist olla kuni kümne sentimeetrit.

(7) Kraavi rajamisel välja kaevatud mulla laialiajamise järel ei tohi jääda maa-alale, kuhu mullavall laiali aeti, pinnavee kogunemise kohti.

(8) Kui kraav kindlustatakse mätastisega, kinnitatakse mätastis tikkudega.

§ 4. Kraaviga seotud rajatise ehitamise nõuded

(1) Kraaviga seotud rajatised on truupe ja ehitusprojekti ettenähtud muu rajatis.

(2) Truubi ehitamise korral on ehitusprojekti ettenähtust lubatud kõrvalekalded järgmised:

1) truubi sisse- ja väljavoolu kõrgusarv võib erineda ± 50 mm;

2) truubi pikikalle võib erineda $\pm 0,15\%$;

3) truubi pikitelje hälve sirgjoonest võib olla ≤ 100 mm;

4) truubi ja voolusängi pikitelgede nihe horisontaaltasapinnas võib olla ≤ 100 mm;

5) truubi pikkus võib erineda $-50 \dots +100$ mm;

6) monteeritavate truibielementide omavaheline külgsuunaline nihe võib olla ≤ 20 mm;

7) kindlustusplaatide omavaheline nihe võib olla ≤ 30 mm.

(3) Kui ehitusprojekti ei ole ette nähtud teisiti, peab tee muldkeha ja katendi kogupaksus truubi kohal olema vähemalt 0,5 meetrit.

(4) Truubitoru ümbruse tagasitüüde tihendatakse 20–30 sentimeetri paksuste kihtidena samaaegselt mõlemal pool truubitoru.

(5) Pärast truubi valmimist ei tohi truubitoru läbivajumine ületada truubitoru vastavustunnistuses või muus asjakohases dokumendis lubatud määra.

(6) Lõikes 1 nimetatud kraaviga seotud rajatise ehitamise betoonitöödel lähtutakse majandus- ja kommunikatsiooniministri 11. aprilli 2015. a määruse nr 101 „Tee ehitamise kvaliteedi nõuded” § 24 lõikes 4 sätestatud nõuetest.

3. jagu

Drenaažisüsteem

§ 5. Drenaažisüsteemi märkimise nõuded

(1) Drenaažisüsteemi rajamise korral märgitakse dreeni ja kollektori asukoht looduses looditud pikettidega, mille vahekaugused on 20–100 meetrit sõltuvalt drenaažisüsteemi ehitamisel kasutatavast masinast või seadmest.

(2) Märgitud dreeni ja kollektori asukoht ei tohi ehitusprojektiis projekteeritud asukohast erineda üle kahe meetri ja dreenide vahekaugus ei tohi ehitusprojektiis projekteeritud dreenide vahekaugusest erineda üle ühe meetri.

(3) Drenaažisüsteemi rekonstrueerimise korral määratakse rajatava dreeni või kollektori asukoht ja lang olemasoleva dreeni või kollektori asukoha ja langu alusel. Olemasoleva dreeni või kollektori asukoht ja lang tehakse kindlaks dreeni või kollektori lahtikaevamise järel mõõdetud andmete alusel.

(4) Uue drenaažisüsteemi märkimisandmed esitatakse märkimislehel.

(5) Drenaažisüsteemi rekonstrueerimise korral esitatakse märkimisandmed märkimislehel või pärast rekonstrueerimistööde lõpetamist maaparandussüsteemi teostusjoonisel.

§ 6. Drenaažisüsteemi rajamise nõuded

(1) Dreen ja kollektor rajatakse märgitud asukohale.

(2) Kui ehitusprojektiis ei ole ette nähtud teisiti, peab nii dreeni kui ka kollektori suudmetoru põhi olema maaparandussüsteemi avatud eesvoolu põhjast vähemalt 20 sentimeetrit kõrgemal.

(3) Drenaažisüsteem rajatakse ehitusprojektiis ettenähtud sügavusega, mis arvestatakse ehitamise järel tasandatava maapinna kõrguse alusel.

(4) Kui drenaažisüsteemi ei ole võimalik rajada ehitusprojekti kohasele sügavusele, võib drenaažisüsteemi sügavust muuta sellises ulatuses, et see ei põhjusta ehitusprojektiiga ette nähtud kuivendusintensiivsuse halvenemist.

(5) Drenaažitoru paiknemise vähim sügavus pärast drenaažikaevikute kinniajamist ja maapinna planeerimist ei tohi mistahes kohas olla:

- 1) alla 0,7 meetri mineraalpinnases;
- 2) alla 0,9 meetri turbapinnases.

(6) Dreeni rajamisel tuleb kogu dreeni ulatuses tagada ehitusprojektiis ettenähtud pikilang. Dreenil võib olla kuni viie meetri pikkune negatiivse pikilanguga lõik ning kuni kümne meetri pikkune languta lõik.

(7) Kui drenaažitoru projekteeritud pikilang on kuni viis promilli, võib paigaldatud drenaažitoru kõrguse kasv viiemeetrisel lõigul erineda projekteeritud kõrguse kasvust kuni 25 protsenti drenaažitoru sisemisest läbimõõdust.

(8) Kui drenaažitoru projekteeritud pikilang on üle viie promilli, võib paigaldatud drenaažitoru kõrguse kasv viiemeetrisel lõigul erineda projekteeritud kõrguse kasvust kuni 50 protsenti drenaažitoru sisemisest läbimõõdust.

§ 7. Drenaažisüsteemi rekonstrueerimise nõuded

(1) Kui ehitusprojektiis ei ole ette nähtud teisiti, paigaldatakse drenaažisüsteemi rekonstrueerimise korral drenaaživõrgu tihendamiseks uus dren olemasolevate dreenide vahele neist võrdsele kaugusele.

(2) Kui uue dreeni rajamise korral lõikub sellega olemasolev kuivendusvõimega dren või kollektor, ühendatakse uus dren olemasoleva dreeni või kollektoriga.

(3) Drenaažitoru ja liitmiku ühendamise korral ei tohi ühendusel jääda suuremaid kui 1,5 millimeetri suuruseid vahesid ning drenaažitoru ja liitmiku ühendamise tulemusena peab olema tagatud drenaažisüsteemi toimimine. Kui savist drenaažitoru ühendatakse plastmassist drenaažitoruga, ümbritsetakse nende torude ühenduskoht geosünteediga.

§ 8. Drenaažitoru paigaldamise nõuded

(1) Drenaažikaeviku kaevamist ja drenaažitoru paigaldamist alustatakse drenaažisüsteemi suudmest, liikudes vastuvoolu. Drenaažisüsteemi lõpus oleva drenaažitoru ots sulgetakse pinnasetihedalt.

(2) Drenaažitoru paigaldatakse drenaažikaevikusse vahetult pärast selle kaevamist. Drenaažitoru ei tohi paigaldada veeldunud kaevikusse.

(3) Kui ehitusprojekti ei ole ette nähtud drenaažitoru katmist teisiti, kaetakse see vahetult pärast paigaldamist 15–20 sentimeetri paksuse mullakihiga.

§ 9. Drenaažikaeviku kinniajamise nõuded

(1) Drenaažikaevik aetakse kinni üksnes pärast seda, kui omanikujärelevalve toiminguid tegev vastutav spetsialist on kontrollinud drenaažitoru drenaažikaevikusse paigaldamise õigsust, teinud selle kohta märke ehitustööde päevikusse ja allkirjastanud kaetud tööde akti.

(2) Drenaažikaeviku tagasitäites ei tohi olla üle kümnesentimeetrise läbimõõduga kive ega külmunud pinnasetükke.

(3) Drenaažisüsteemi suudmest ülespoole tihendatakse kaeviku täitepinnas kogu suudmetoru ulatuses.

§ 10. Drenaažiarmatuuri ehitamise nõuded

(1) Drenaažiarmatuur selle määruse tähenduses on drenaažisüsteemi suue (edaspidi *suue*) ning drenaažisüsteemi settekaev, ühenduskaev, kraavikaev, allikakaev ja neelukaev (edaspidi koos *kaev*).

(2) Suue ehitatakse ehitusprojekti ettenähtud aukudeta torust, tagades, et suudmetoru põhi ei ulatu kraavi nõlvast välja rohkem kui kümme sentimeetrit.

(3) Suudme juures planeeritakse kraavi kallast nii, et suudme kohal ei teki pinnavee voolu.

(4) Kaev ehitatakse ehitusprojekti ettenähtud nõuete kohaselt läbimõõduga vähemalt 50 sentimeetrit, külmarkerkekindlana ja vertikaalsena. Suurim lubatud kõrvalekalle vertikaalsusest on üks sentimeeter kaevu ühe meetri kõrguse kohta.

(5) Betoonstrõngastest kaevu ehitamise korral tihendatakse kaevurõngaste liitekohad ning suubuvate ja väljuvate torude ühenduskohad nii, et oleks välistatud suuremate kui 2,5 millimeetrise läbimõõduga pinnaseosakeste kandumine kaevu.

(6) Kaevu suubuv ja kaevust väljuv toru peab olema ilma aukudeta, jääk ja vähemalt kahe meetri pikkune ning see paigaldatakse tihendatud pinnasele.

(7) Kaevu suubuva kollektori või dreeni põhi peab olema kaevust väljuva kollektori põhjast vähemalt kolm sentimeetrit kõrgemal ning suubuva toru lagi ei või olla väljuva toru laest madalamal. Settekaevu põhi peab jääma kaevust väljuva kollektori põhjast vähemalt 50 sentimeetrit allapoole.

(8) Kaevu suubuva ja kaevust väljuva toru kaevus olev ots ei tohi olla pikem kui viis sentimeetrit.

(9) Kaevu ja drenaažitoru ühenduskohas ei tohi olla suuremaid kui 1,5 millimeetri suuruseid vahesid.

(10) Kaev kaetakse ilmastikukindlast materjalist kaanega ja tähistatakse visuaalselt eristuva tähisega, et takistada kaevu kahjustamist.

4. jagu

Maaparandussüsteemi keskkonnakaitserajatis

§ 11. Veekaitsevööndi laiendi rajamise nõuded

(1) Kui veekaitsevööndi laiendi maa-alal kasvab puittaimestik, kujundatakse sinna põõsarsindeta puistu, mille puuvõrade liituvus on kuni 80 protsenti.

(2) Veekaitsevööndi laiendile rajatavad ühemeetrise vahekaugusega vall-nõvad peavad olema kõrgusjoontega võimalikult paralleelsed ja valli harja kõrgus nõva põhjast peab olema vähemalt 20 sentimeetrit.

(3) Vall-nõva valli tihendustegur peab olema vähemalt 80 protsenti.

(4) Tihendatud vall-nõva valli harja kõrgus ei tohi valli piires erineda üle viie sentimeetri.

(5) Haritavale maale rajatud veekaitsevööndi laiendile külvatakse heinaseeme.

§ 12. Settebasseini, puhastuslodu, kuivendusvee korduvkasutuse tiigi ja tuletõrjetiigi ehitamise nõuded

(1) Settebasseini, puhastuslodu, kuivendusvee korduvkasutuse tiigi ja tuletõrjetiigi (edaspidi koos *veekogu*) kaevetööde tegemisele kohaldatakse § 3 lõigetes 3–7 sätestatud nõudeid.

- (2) Settebassein rajatakse enne eesvoolu ehitamist ning võimaluse korral madalveeperioodil.
- (3) Hajureostuse leviku ohu vähendamiseks rajatakse settebassein voolu suunas puhastuslodu ette.
- (4) Puhastuslodu rajatakse arvestusega, et vee sügavus selles oleks 0,3–0,5 meetrit. Puhastuslodusse kujundatud taimestiku tihedus ei tohi erineda ehitusprojektis ettenähtud tihedusest üle kümne protsendi.
- (5) Kuivendusvee korduvkasutuse tiik ehitatakse läbivooluta seisuveekoguna. Kuivendusvee korduvkasutuse tiigi põhi ja nõlvad peavad olema vettpidavad.
- (6) Veekogust välja kaevatud pinnas paigaldatakse kohta, kus see ei takista pinnavee voolamist veekogusse ega takista või takistab kõige vähem maa sihtotstarbelist kasutamist.
- (7) Kui settebassein või tuletõrjетиик asub rekonstrueeritaval eesvoolul, puhastatakse need pärast eesvoolu rekonstrueerimistööde lõpetamist.

§ 13. Reguleeritava äravooluga drenaažisüsteemi ehitamise nõuded

- (1) Reguleeritava äravooluga drenaažisüsteem rajatakse §-des 5–10 sätestatud nõuete kohaselt.
- (2) Kraavile või kollektorile rajatava veetaseme regulaatori kõrgusarvud ei tohi erineda ehitusprojektis ettenähtud kõrgusarvudest üle kolme sentimeetri.
- (3) Kollektorile rajatava regulaatorkaevu seinad ning sisse- ja väljavoolutoruga ühendamise kohad peavad olema tihendatud vett mitteläbilaskva materjaliga.
- (4) Kui veetaseme regulaator rajatakse kollektori suudmele, ei tohi ülaltpoolt kollektorist tulev vesi filtreeruda veetaseme regulaatorist mööda.

§ 14. Tuuletõkkeriba rajamise nõuded

- (1) Tuuletõkkeriba rajatakse vähemalt kaherealise okas- ja lehtpuu segapuistuna.
- (2) Tuuletõkkeriba rajamiseks kasutatakse keskkonnaministri 27. detsembri 2006. a määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri” § 15 lõikes 1 ning keskkonnaministri 4. detsembri 2006. a määruses nr 69 „Metsa uuendamise kasutada lubatud võõrpuuliikide loetelu” lubatud puuliikide metsataimi.
- (3) Metsataimede istutustihedus ei tohi erineda ehitusprojektis ettenähtud tihedusest üle kümne protsendi.

5. jagu Agromelioratiivsed tööd

§ 15. Agromelioratiivsete tööde nõuded

- (1) Agromelioratiivsed tööd selle määruse tähenduses on maaparandussüsteemi maa-ala sügavkobestamine ja planeerimine.
- (2) Sügavkobestamise ja maaparandussüsteemi maa-ala planeerimise järel välja tulnud kivid eemaldatakse ja paigaldatakse § 2 lõikes 5 sätestatud nõuete kohaselt.
- (3) Maaparandussüsteemi maa-ala sügavkobestamisel ei tohi kahjustada drenaaži.
- (4) Sügavkobestamist tehakse perioodil, kui kobestatav pinnas on optimaalse niiskusega.
- (5) Maaparandussüsteemi maa-ala planeerimise järel peab olema tagatud pinnavee äravool kraavi, kaevu või dreeni filtrisse.

3. peatükk

Maaparandussüsteemi teenindav tee

§ 16. Tee ja teerajalise ehitamise üldnõuded

(1) Tee ehitamisel ning teelt mahasõidukohta, sõidukite tagasipööramiskoha ja sõidukite möödasõidukohta (edaspidi koos *teerajatis*) rajamisel (edaspidi koos *teetööd*) lähtutakse ehitusprojekti ettenähtud nõuetest või tüüpjooniste asjakohasest joonisest.

(2) Enne teetööde alustamist puhastatakse maa-ala, millele tee ja teerajatis (edaspidi koos *teemaa*) rajatakse, puittaimestikust ja muudest takistustest.

(3) Teemaalt eemaldatakse raiejäätmed, kännud ja kivid ning paigaldatakse § 2 lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuete kohaselt.

(4) Põllumajandusmaal eemaldatakse enne teetööde alustamist teemaalt muld, mis paigaldatakse või aetakse laiali ehitusprojekti ettenähtud nõuete kohaselt.

(5) Tee telje asend looduses ei tohi erineda ehitusprojekti ettenähtud tee telje asendist üle ühe meetri.

(6) Kui teetööde käigus tuleb välja vee äravoolukoht, mida ei ole kajastatud ehitusprojekti, hinnatakse äravoolukohta toimimisvõimet ning vajaduse korral see korrastatakse või likvideeritakse.

§ 17. Tee muldkeha rajamise nõuded

(1) Tee muldkeha (edaspidi *muldkeha*) rajatakse ehitusprojekti ettenähtud täitematerjalist kogu muldkeha laiuses tihendatavate horisontaalkihtidena. Muldkeha tihendatava kihi paksus ja tihendamiskäikude arv peavad tagama muldkeha täitematerjali tihendusteguri vähemalt 95 protsenti standardse Proctoriteimi maksimaalsest tihedusest.

(2) Muldkeha pealispinna suurim lubatud ebatasasus muldkeha piki- ja põikisuunal on kuni 50 millimeetrit mõõdetuna kas geodeetiliselt või kolme meetri pikkuse latiga tee teljel ja vähemalt ühe meetri kaugusel tee muldkeha servast.

(3) Muldkeha nõlv ja teekraavi perv puhastatakse kividest ja muust prahist ning planeeritakse.

(4) Muldkeha ristprofili lubatud suurimad kõrvalekalded ehitusprojekti ettenähtud nõuetest on järgmised:

- 1) tee telje kõrgus ± 10 cm;
- 2) tee muldkeha serva kaugus tee teljest $-10 \dots +20$ cm;
- 3) tee muldkeha pinna põiklalle $\pm 0,5\%$;
- 4) tee muldkeha nõlvus $\pm 10\%$.

(5) Kui ehitusprojekti ei ole ette nähtud teisiti, ehitatakse teemaa kuivendamiseks ettenähtud dreenaž §-des 5–10 sätestatud nõuete kohaselt.

(6) Tee muldkeha kuivendav dren kaetakse vähemalt 20 sentimeetri paksuse kruusa või jämeda liiva kihiga.

(7) Kraavi mullavalli taha koguneva vee juhtimiseks rajatud veeviimari suudme alune kraavi nõlv kindlustatakse ehitusprojekti nõuete kohaselt või lähtudes tüüpjooniste asjakohasest joonisest.

(8) Geosüntee paigaldatakse lõigetes 1–4 sätestatud nõuete kohaselt rajatud muldkehale, kasutades ehitusprojekti ettenähtud materjali ning järgides ehitusprojekti selle paigaldamiseks ettenähtud nõudeid.

§ 18. Teekatendi rajamise nõuded

(1) Ehitusprojekti ettenähtud materjalist teekatend rajatakse muldkehale, mille täitematerjali veesisaldus võimaldab rajada teekatendit nii, et muldkeha pärast teekatendi rajamise tööde käigus toimunud deformeerumist vastab §-s 17 sätestatud nõuetele. Enne teekatendi rajamist liigniiske muldkeha täitematerjal vajaduse korral kuivatatakse ja liigselt kuivanud muldkeha täitematerjali niisutatakse.

(2) Talvel rajatud muldkehale, mis on külmunud, rajatakse teekatend pärast muldkeha sulamist. Enne teekatendi rajamist vajaduse korral tihendatakse sulanud muldkeha ja profileeritakse, tagades, et muldkeha vastab §-s 17 sätestatud nõuetele.

(3) Teekatendi rajamise lubatud suurimad kõrvalekalded ehitusprojekti ettenähtud nõuetest on järgmised:

- 1) teekatendi põiklalle $\pm 0,5\%$;
- 2) tee telje kõrgus ± 10 cm;
- 3) teekatendi piki- ja põiktasasus ≤ 3 cm;
- 4) teekatendi paksus -10% .

(4) Teekatendi piki- ja põiktasasus mõõdetakse kas geodeetiliselt või kolme meetri pikkuse latiga tee teljel ja vähemalt ühe meetri kaugusel tee servast.

(5) Teekatendi materjali tihendamisel tagatakse, et tihendustegur pärast teekatendi materjali tihendamist on vähemalt 100 protsenti standardse Proctoriteimi maksimaalsest tihedusest.

(6) Liikluse võib avada pärast teekatendi täielikku tihendamist.

§ 19. Rakendussäte

Enne selle määruse jõustumist alustatud maaparandussüsteemi ehitamise võib lõpule viia enne selle määruse jõustumist maaparandussüsteemi ehitamisele kehtestatud nõuete kohaselt.

[Lisa](#) Kraavi rajamise korral lubatud suurimad kõrvalekalded ehitusprojektis ettenähtud nõuetest